

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Teze diplomové práce

**Trh práce v členských zemích EU se zaměřením na mladé
lidi**

Bc. Veronika Mačáková

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Diplomová práce se zabývá problematikou nezaměstnanosti mladých lidí v členských zemích Evropské unie. V první části jsou popsána teoretická východiska týkající se aspektů na trhu práce, ukazatelů nezaměstnanosti a podstaty lidského kapitálu. Na teoretickou část plynule navazuje část analytická orientovaná na nezaměstnanost v jednotlivých členských zemích, které jsou rozděleny na staré a nové země EU a komparovány mezi sebou, dále na vybrané členské státy a posléze zaměřena na Českou republiku. Téma se dotkne příčin a řešení nezaměstnanosti. V poslední části diplomové práce je obdobně porovnáván trh práce v zemích Unie s orientací pouze na mladé lidi věkové kategorie od 15 do 25 let. Porovnání se týká míry nezaměstnanosti mladých mezi starými a novými zeměmi a mezi členy Evropské unie. Diplomová práce vychází z analýzy výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti a výdajů na vzdělání a opírá se o cesty řešení ke zvýšení zaměstnanosti navrhované Unií.

Klíčová slova: míra nezaměstnanosti, dlouhodobá nezaměstnanost, lidský kapitál, vzdělání, ekonomická krize, absolventi, Evropa 2020, aktivní politika zaměstnanosti, příčiny a řešení nezaměstnanosti

Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je hodnocení aktuální situace a analýza trhů práce v členských zemích Evropské unie včetně komparace míry nezaměstnanosti mezi nimi s důrazem na mladé lidi do 25 let. Vedlejší cíle se opírají zejména o vymezení charakteristik trhu práce, lidského kapitálu, analýzu a komparaci pracovních trhů členských zemí EU v souvislosti s důsledky a metodami řešení nezaměstnanosti mladých lidí.

Metodika práce

Teoretická část vycházela z autorské literatury a studia úředních dokumentů vydaných Evropskou unií. Základní použitou metodou byla deskripce. V praktické části byla analyzována problematika nezaměstnanosti mladých lidí v členských zemích Evropské unie a postavení České republiky v porovnání s ostatními státy pomocí komparativních metod a klasifikační analýzy. Pomocí horizontální analýzy byly v jednotlivých členských zemích sledovány změny trendů míry nezaměstnanosti v čase. Vertikální analýza byla použita při určování procentuálních podílů míry nezaměstnanosti na celkové populaci EU a v jednotlivých státech. Následně byla provedena komparace zjištěných výsledků.

Data byla čerpána především z Eurostatu, elektronických dokumentů vydávané Evropskou unií a příslušnými orgány. Ukazatele zvolené pro srovnání jednotlivých členských zemí byly zejména míra nezaměstnanosti, veřejné výdaje na vzdělávání a výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti.

Závěr obsahoval syntézu získaných poznatků a vyhodnocení údajů získaných z jednotlivých analýz obsažených v práci včetně finální komparace míry nezaměstnanosti mladých lidí s celkovou nezaměstnaností a porovnání mezi starými a novými zeměmi EU a mezi vybranými členskými zeměmi.

Závěr

Následky ekonomické krize, která propukla v Evropě po roce 2008, pomalu doznívají, ovšem dopad na nezaměstnanost populace je stále znatelný v mnoha zemích Evropské unie. Jednotliví členové EU jsou vedeni k podpoře nezaměstnaných pomocí různorodých programů a podpor ze strany státu, témata aktivních politik vedoucích k plné zaměstnanosti a podpora mladých pomocí programu Evropa 2020 jsou prioritou Unie.

Nešťastná průlomová období pro EU byla rok 2004 a nástup deseti nových zemí a období mezi roky 2008 a 2009, kdy propukla hospodářská krize. Jsou to významné milníky, které se bez výjimky dotkly ekonomiky každého státu v Unii.

Mezi celkovou nezaměstnaností a nezaměstnaností mladých lidí je podstatný rozdíl. Mladí lidé do 25 let v roce 2014 vykazují 22,3 % míru nezaměstnanosti, kdežto celková populace o více než polovinu méně, tedy 9,8 % průměr EU. Státy, které disponují vysokými čísly v nezaměstnanosti celkové, mají zásadní problém i v nezaměstnanosti mladých lidí, v obou směrech jsou nejkrizovějšími zeměmi Řecko, Španělsko a Chorvatsko. Nejvyšší hodnoty mezi novými zeměmi EU má Chorvatsko, 18,2 % celkové míry nezaměstnanosti, ze starých zemí přesahují 23 % Řecko a Španělsko. V míře nezaměstnanosti mladých Řecko dokonce překračuje padesát procentních bodů, zbylé dvě země se pohybují nad 40 %, k nim se s problematikou nezaměstnanosti mladých řadí i Itálie, která ač nemá tak vysokou celkovou míru nezaměstnaných, mezi osobami do 25 let dokonce předčila Chorvatsko.

Státy, které se pohybují pod průměrem EU a vykazují nejpříjemnější hodnoty v nezaměstnanosti celkové i mladých osob, jsou Německo, Rakousko a Malta. Ve zmíněných zemích je celková míra nezaměstnanosti pod šesti procentními body a míra mladých se pohybuje okolo jedenácti procentních bodů. S nízkými hodnotami pro celkovou nezaměstnanost lze jmenovat Lucembursko (5,7 %), Českou republiku (5,8 %), přijatelnou úroveň nezaměstnanosti mladých má Estonsko (10,1 %) a Dánsko (10,3 %).

Z vybraných členských států, České republiky, Dánska, Francie, Německa a Slovenska má začátkem roku 2015 celkovou míru nezaměstnanosti i mladých osob nejnižší Německo (4,7 % celková míra nezaměstnanosti a pouze 7,1 % u mladých), zároveň je to země s nejvyšší zaměstnaností v EU a s vysokou minimální mzdou. Dánsko drží prvenství v poměru výdajů na vzdělání a na aktivní politiku zaměstnanosti z HDP, v míře nezaměstnanosti lehce zaostává

za Německem s hodnotami 10,3 % míry nezaměstnanosti mladých osob a 6,4 % celkové. Lze konstatovat, že obě dvě ekonomiky patří na přední místa evropských států. Česká a Slovenská republika jsou si v několika případech podobné, soudě podle společného historického vývoje. Nízké výdaje na vzdělávání, aktivní politiky zaměstnanosti a nevelké náklady na pracovní sílu jsou pojičkem této dříve společné ekonomiky. Česká republika se po vstupu do Evropské unie dokázala snadněji adaptovat a držet nezaměstnanost na nižších úrovních, zejména mezi mladými lidmi, 12,7 %. Slovensko vykazuje během posledních dvanácti let povětšinou nadprůměrnou míru nezaměstnanosti osob do 25 let, pro rok 2015 až 25,7 %. Francie, která je v mnoha ohledech silnou ekonomikou vedle členských států EU, úroveň míry nezaměstnanosti mladých v zemi se neustále přibližuje slovenským hodnotám, začátkem roku 2015 dosahovala vysoké hladiny 23,6 %.

Nezaměstnanost mladých je v Evropské unii způsobena často nízkou motivací mladých pracovat za nabízenou finanční odměnu, v domnění, že jsou nedostatečně ohodnoceni. Mnohokrát se stává, že mladí dají přednost krátkodobým pracovním smlouvám a zaměstnáním nejistého charakteru, kde se zdánlivě naskytá možnost vyššího výdělku. Řešení pobízené Unií pro jednotlivé státy tkví v silnější podpoře vzdělávacích systémů a podpoře a zdokonalování vzdělávacích struktur a programů. Podstatou je propojení studií s praxí a zjednodušení tak absolventům přechod na pracovní trh.

Seznam literatury

- [1] KACZOR, P. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*, Vyd. 1, Praha: Oeconomica, 2013. ISBN 978-80-245-1930-2.
- [2] PALÍŠKOVÁ, M. *Trh práce v Evropské unii: Historický vývoj, aktuální trendy a perspektivy*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck. 2014. 203 s. ISBN 978-80-7400-270-0.
- [3] TULEJA, P. *Analýza pro ekonomy*. Vyd. 1. Edika, 2007. 336 s. ISBN 9788025118016.
- [4] WALLACE, C., PICHLER, F. *Bridging and Bonding Social Capital: Which Is More Prevalent in Europe? European Journal of Social Security*. 2007. vol. 9, no. 1.
- [5] European Commission. *Communication from the Commission, Europe 2020, A strategy for smart, sustainable and inclusive growth* [online]. [cit. 2014-12-22]. Dostupné z: eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:EN:PDF
- [6] Services.czechtrade.cz. *Souhrnná teritoriální informace jednotlivých zemí EU*. [online]. [cit. 2015-09-14]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/zahranicni-obchod-eu/teritorialni-informace-zeme.html>